

UN NOU FRAGMENT DEL LANÇALOT CATALÀ

Dec a la bona amistat i a la gentilesa de l'illustre historiador Josep Maria Pons i Guri el coneixement del fragment del *Lançalot* català que transcriu a continuació d'aquesta nota, del qual el senyor Pons m'ha facilitat excel·lents fotografies de grandària natural. El senyor Francesc Cruzate, resident a Mataró, l'actual possessor, el descobrí: aquell fragment servia de coberta a un llibre de comptes del segle XVI, procedent de Barbastre. El dit fragment, en el seu estat actual, consta de dos fulls foliats amb els números LXXXV i LXXXVI. Són escrits a dues columnes i fan 302 × 205 mil·límetres. Les columnes de l'interior de la plana són senceres i fan 240 × 90 mm. Les columnes exteriors han estat retallades pel marge, per tal d'adaptar els fulls a les mides del quadern de comptes, i tenen una amplada d'uns 70 mm com a promig. Els capítols, com en els manuscrits francesos, no van precedits d'epígrafs, però són assenyalats per quatre inicials (E en tres casos i S en un altre), alternativament blaves i vermelles, amb senzilla decoració calligràfica. La lletra és catalana, de mitjan segle XIV. L'estat de les pàgines interiors dels fulls és satisfactori, llevat de les mutilacions del marge exterior i d'algunes taques d'humitat que no dificulten la lectura. Les cares exteriors són més tacades, quelcom esborrades pel fregadís, i embrutades per escriptures posteriors. Aquests defectes dificulten la lectura d'alguns mots, bé que siguin en molt escàs nombre les paraules del facsímil que no he pogut transcriure.

El fragment que ara dono a conèixer pertany a l'episodi de la *Forêt perdue*, de la quarta part del *Lançalot*. Aquest, anant a la recerca de Lionel, trobà una pedra de marbre a l'entrada d'un bosc, amb lletres que deien que qui hi entrava no en tornava. A desgrat de la inscripció, Lançalot hi entrà, i es trobà al fons del bosc amb un prat davant una torre, amb trenta tendes, al mig de les quals hi havia quatre grans pins, i al mig d'aquests una cadira de vori, amb una gran corona d'or. Entorn

de la traducció de la darrera amb la llibertat de la dels fragments del *Lançalot*. Seria també interessant de veure si aquests tenen alguna relació amb el *Lançalot* espanyol, encara inèdit, com la tenen els fragments catalans del *Tristany* amb una de les versions castellanes d'aquesta obra.⁵

Resta per escatir la data d'aquests fragments. El 8 de setembre de 1339 el rei Pere el Cerimoniós ordenà que es pagués una còpia del *Lançalot* a Domènec Gil d'Arenós.⁶ El document no especifica la llengua de la traducció, per la qual cosa podem suposar que era catalana. El 17 d'abril de 1346, el mateix rei ordenà el pagament d'una altra còpia de la mateixa obra al prevere de Perpinyà Jaume Capcir,⁷ i el 17 de febrer de 1362 el rei fa explícit esment d'un *Lançalot* català pertanyent a l'infant Joan.⁸ Admetent, doncs, la possibilitat que el 1339 ja existís un *Lançalot* català, no hi ha res que s'oposi al fet que aquest sigui el dels dos fragments coneguts. La data de 1339 és, però, una data *ante quam*; per consegüent els dos fragments poden ésser anteriors a aquesta data i fins i tot pertànyer a la darrereria del segle anterior. Si a més tenim en compte la presència d'algun provençalisme com *lay*, la de nombrosos mots amb *s* intervocàlica procedent de *-c-*, *-d-*, *-d-* i *-tj-*, i d'algun mot com *assaut*, fins i tot podem arriscar-nos a suposar que el text català pugui procedir d'una versió provençal més antiga.

En la nostra transcripció tan sols hem regularitzat l'ús de *j* i *i*, i de *v* i *u*, hem puntejat a la moderna i hem posat majúscules.

TEXT

[t. 85^a] ... e sec sus, e la donzela li poszà molt espartament la corona sus al cap; e cant Lansalot ac la corona en sa testa, sí retornà en son sen et en sa memòria, e sí viu et apersebé que de la corona que eyl tenia en son cap, hixí una forma d'ome feyta en semblansa de rey, molt ricament entalada, qui donà tan gran colp devant ely en terra, que tota s'engrunà. E lavors faylí l'encantament e revengren tots seyls qui'y eren, e homes e fembres, en lur sen et en lur memòria, de què eyls avien defaliment lonc temps avia. E Lansalot avaylà mantinent de la dita tor, veé-los e's levà la corona de sa testa, e la gità en

5. Veg. A. DURAN I SANPERE: *Un fragment de «Tristany de Leonís» en català* («Biblioteca Filològica», IX, 285. Cf. BOHIGAS, *RFE*, XVI, 286 ss.).

6. RUBIÓ I LLUCH, *Documents per l'història de la cultura catalana mig-eval*, I, 119.

7. *Id.*, *ibid.*, I, 135.

8. *Id.*, *ibid.*, I, 201.

donc de, ysto pui trop belem p...
... don, de, de le de que, suos p...
... m... y... e... t... y... p...
... e... q... p... m... n... a... m... t... y...
... p... r... m... d... e... l... b... l... d... e... que
... m... r... m... m... e... que d... m... a...
... e... q... y... l... m... d... l... e... d... n... e... a... l...
... t... p... t... p... d... n... l... b... y... l... n... d... s... m... e...
... e... c... p... t... p... e... y... e... n... m... a... t... a... c... o... n...
... l... b... l... d... m... e... r... u... p... d... m... y... r... m... t... q...
... e... o... n... p... e... l... y... x... a... t... a... p... m... e... n... y... a... r... e... p... r... e... p... o... s... s... a... t...
... e... l... m... y... r... a... r... d... m... e... r... e... r... n... i... t... a... e... n... l... u... s... t... a...
... e... t... p... b... o... n... s... u... p... a... t... q... t... e... g... u... n... n... o... y... r... o... m... a...
... e... p... u... e... m... p... a... m... o... r... o... n... e... s... a... m... e... t... e... a... n... e...
... e... p... a... g... e... n... t... m... i... d... e... g... e... n... o... d... e... a... i... r... o... m... e... n... t...

... que l...
... r... p... p... e... s...
... g... u... n... g... u... s... t... a...
... p... p... t... e... d... o... m... i... s... t... i... c... o...
... d... i... g... u... m... q... t... e... p... l...
... n... e... p... l... y... t... a... e... b... o... n... p... o...
... a... l... b... i... m... r... q... e... l... l... a... p... e...
... m... a... n... a... p... q... n... p... o... e... i... g... o... u... r...
... e... a... n... t... e... l... o... d... e... r... q... u... e... u... l... l... a...
... y... a... d... a... p... a... m... o... r... p... u... c... i... l... l... c... o... r... p... e...
... m... a... n... t... i... c... a... t... i... o... n... e... i... c... a... n... t... i... c... a... t... i... o... n... e...
... u... e... n... e... n... l... i... b... a... y... l... e... i... c... a... l... p... u... i... r...
... t... a... n... e... p... u... y... s... t... e... t... e... t... q... t... e... p... o... l... l... a...
... m... e... n... t... n... o... s... e... i... n... e... l... e... g... o... u... i... p... u... r... p...

terra, car ben sap sel bé que aqueyla honor no tanyia ad eyl ni ad hom del món, si rey coronat no era.⁹

E cant los chavalers e les dones e les donzeles qui prés li eren, viren que eyl ac acabada l'aventura, sí'l corren tots abressar, e lavar de terra et alsar ...¹⁰ disent : «Ben sia venguda la flor de tota terrenal cavaleria». E sí li feren la mayor festa del món e la ma[yor] honor, lauszan Déus e la hora que eyl nasc ...¹¹ los avia deliurats de la mayor ...¹² neguna gent fos mesza e de la mayor dolor, e sí'l menaren mantinent en una tor¹³ qui prés d'aqueyl loc era, on lo feren desarmar e aleuyar de totes ses armes. E lavors hixí d'una beyla cambra que'y avia, un hom veyl e ancià qui li dix : «Fil del rey Ban, ben sies tu vengut sobre tots los homes del món, car tu as acabada l'aventura que tant lonc temps havia¹⁴ durat. Sertes, ben dix ver sel qui dix que ya l'encantament d'aquest loc no falria tro en la cadira sigués lo milor chavalier del món hi el pus beyl. Sert, de belesa as tu pro[u], aytanta co[m] home de món e de | ca-
valeria creszi que ages compliment ...¹⁵ molt preszar e amar que tu aytal ventur[a ajes a]cabada ni menada a fi, de deliurar ... co en aquest loc avia, de la gran folia on ey[ls eren], d'on no hixiren jamés, si no fos la tua ven[guda]... ne'yc sia el gran maestra qui en aquest loc ... de venir». «Sèyer», dix Lançalot, «cant la ... gran pessa la meraveyla de desfer l'encan[tament] ... és esdevenguda per mi, segons que yo'm ... és estat miracle de Déus pròpiament e ... pietat de la gent qui en aquest loc era» ... Dix lo prohóm : «Per tu és esdevenguda ; car [long temps] ha qu'és estat profetisat e dit per seyl qui'l ... de l'encantament e per molts d'altres». E can [Lançalot] entès aquestes paraules, sí s'acostà al prohóm [e dix-li] : «Sènyer, diguats-me, si'us plau, per cal aven[tura aytal] meraveyla esdevenia en aquest loc, ni per què [aqueyls] qui en la bayla los metien perdien lur sa ... enteniment». «Amic», dix lo prohóm, «yo'us [ho diré] ... volenter».

«Sí s'esdevenç en aqueyl temps que'l rey [Artur ac] presza per muler la regina Genebra, que [ajuntà] gran cort e sità tots sos barons e sos terra ... e'ls féu tots venir denant si, e'ls féu reg[onèixer] so que per eyl tenien e'n pres fe e omenatge. ... Aqueyla cort fon lo rey Ban, vostre pare. [E s'esde]-venc un jorn que eyl passava per aquest l[och on] som ara ab gran compaya

9. SOMMER, V, 149 : «Quant lancelet aperçoit quil auoit corone en son kief si le prent & le giete ius et saut sus de la kaiere ou il ne devoit mie seoir che li ert auis».

10. Id., *ibíd.* : «& li font la greignor feste que on fesist onques mais a homme. Et li dient...».

11. Taca en l'original i escriptura sobreposada.

12. Taca i escriptura sobreposada.

13. SOMMER, *ibíd.* : «beneoite soit leure que vous fustes nes, quar vous nous aues getes de la greignor folie ou gent fussent onques mais. Dont nous ne fuissimes ia issus se vous ne fussies cha uenus. Lors lenmainent en la tour amont et le font desarmer...».

14. Ms. : *ha gua uja*.

15. Els marges d'aquesta columna i de la següent estan tallats. Quan ens ha semblat que s'endevina alguna lliçó possible l'hem posada entre claudàtors. Al final de cada columna de marge retallat, donem el text corresponent de la Vulgata.

de chavalers e de [servents e] cant fo denant aquesta tor, sí'y trobà [ce]jut ... donzeles qui balaven e tenien solàs ad ... [e] cantaven una noveyla dansa [f. 85^{v a}] qui era es[tat feta] de la regina Genebra ne avia per ay ...¹⁶ | [Al] mig loc de la balada sí avia una ca[dira] ... axí com vós avets vist que'y era en [aquest loch e i] ceszia una donzela, de les beyles [donzeles] del món.¹⁷ E cant lo rey Ban viu [la donz]ela e seyles qui li balaven en torn ... [n'ac] gran plaser, sí cor s'era veyl e de [molts] jorns, e sí s'aturà e les guardà ... ssa e si menà en sa companya un ... [c]lergue qui era son parent et aquel [entenia] de l'art de nigromància e de ...[cos]jas meravelozses, e sí era hom de bona ... e de beyla faysó, e sí avia una ventu[ra : que] negun temps no avia amada dona [ni don]zela per amor, ni se'n entrametia. [E en axí] com guardaven la bayla de les [donze]les, qui aysí gentilmente cantaven, [lo cle]rgue aqueyl reguardà seyla qui [seszia] en la cadira, car molt li semblà [bela] et avinent. E cant l'ac remira[da una gr]an pessa, sí dix en si meteys que en bon [punt] seria nat qui aytal donzela podia [aver] a son plaser ni a sa volentat, e sí'l ... tantost un ram d'amor al cor qui'l ... pres aysí fort que seyl amà la don[zela m]és que ren del món, sí's pensà en cal ma[nera po]ria fer que-s eyl la donzela agués [a sa v]olentat. E estant eyl en aquest pen[same]nt, lo rey Ban dix que molt seria pus [beyla] la bayla si entre dues donzeles [f. 85^{v b}] a[via un] cavaller, e sí'n féu mantinent descaval[car]¹⁸ sis d'aqueyls que menava, dels milors e dels pus avinens que'y eren, e'ls féu metre en la bayla, en tal manera que cascuna donzela n'ac lo seu. E cant la donzela qui ceszia

16. SOMMER, *ibid.* : «... Si est ore bien prouee chose que vous estes li mieldres cheualiers del monde et li plus biaux, si vous doiuent moult amer & chierir dez ore mais cil de chaiens, quar il ne fuissent iamais hors se par vous ne fust. || Biaux sire fet lancelet. quar nous dites ore par quele raison ceste meruelle auint. Car tuit cil qui entroient en ceste carole perdoient lor sens et lor memoire ne ne sen pooient partir. Sire fait il iou le vous dirai volentiers. Il auint quant li roys artus ot fiancie la royne Genieure & lez noces en durent estre. que tout li haut homme qui del roy tenoient terre vindrent en cest pais & en ceste terre por lor fiés recevoir. et pour faire lui hommage. Si auint bien .xv. iors apres chou qui les noces orent esté que li rois bans vostres peres cheuauchoit parmi ceste forest entre lui & sez cheueliers. Et quant il vint a ceste tour. si troua desous chez pins que vous ueistes ore .vi. puceles qui caroloient & cantoient vne nouvelle cancon qui [lors] nouelement auoit este faite de la royne.»

17. Ms. : *mol.*

18. SOMMER, V, 149 : «En mi cele carole auoit vne caiere ou ens se seoit la plus bele damoisele del monde fille de roy & de royne. li roys bans estoit de grant aage. Et nonporquant il nauoit en toute sa compaignie plus envoisiet homme comme il estoit. Il saresta pour veoir la carole. & deles lui estoit vns siens freres qui estoit clers moult bien fais de cors & de membres & fu moult bien cantans & gais & enuoisies, mais onques nauoit ame par amours. Et estoit li homs del monde qui plus sauoit dencantemens & dingremance. Li roys esgarda lez damoiseles qui cantoient & li clers qui ert iouenes esgarda cele qui seoit en la caiere. Si le uit si bele & auenant quil li fu auis que de boine heure seroit nes qui de cele pucele porroit auoir la ioie. Si len ama tant quil dist quil nauoit iamais ioie sil ne lauoit. mais il ne voit pas comment ce peust estre. || Quant li roys ot grant piece regarde la carole si dist que trop seroit mieus seant quil eust a cascune damoisele vn cheualier. si fist maintenant descendre .vi. cheualiers qui avec lui estoient...»

en la cadira viu aysí beyla companyia en la bayla, sí dix ab si meteyxa que en bon punt seria nada qu'entorn eyla agués tot jorn aytal bayla, e gran plaser n'auria, e sí o dix aysí alt que'l clergue qui prés li era, qui molt se prenia guarda d'eyla, o entès e sí s'acostà ad eyla e li dix: «Donzela, si vós ho volíetz, encara'yc seria mayor e molt pus beyla que aquesta no és, e duraria tot jorn aytant com beyl temps fos». E la donzela'l reguardà, e puys li respòs: «Sertes, sèyer, aysò volria yo e molt me plauria, car yo no veg qu'en neguna ren pogués aver tan gran solàs ni tan gran deport ni aysí plasant, e sí'n faria tota ren qui pogués ésser aysí com vós díszets». «Donzela», dix lo clergue, «si vós me volets dar vostr'amor, yo ho far[i]a encara mils que no é dit, e sí'us juraré que yamés no'm partiré de vós, sol que vós no dets vostr'amor ad hom del món cor a mi, e sí'us diré yo què faré, que yamés seyls qui ara'y són no se'n partiran, ans balaran tot jorn, en hivern et en estiu, aytant com beyl temps fassa, e sí faré en guisza que tot jorn creyixeran, car si no eren pus, cor aytans co ara són, pocs serien». «Sertes, sèyer», dix la donzela, «aysò seria trop beyla cosza». «Sertes, donzela», dix lo clergue, «si vós voletz obeszir ma requesta, yo faré tant que no'yc passarà chavaller qui am per amor ni aya amat, que yo no'l fassa romandre en la baylada, e si ve armat, armat s'i metrà, e si ve desarmat, aytanbé, e puys balaran ab los altres en tal manera, que pus que sien dins la bayla, no'ls membrarà de cosza que a ffer ayen, ni auran cura cor de balar, del matí trusús a la nuyt; mes aquela ora se'n layxaran per menyar e per reposzar tota la nuyt, et al matí tornaran en lur bala. Mes ben sapiats que negun no'y romandrà, si no ama per amor o no à amat, car entre joyosza¹⁹ gent ni alegre no deu romandre nuyl om qui enamorat no sia de dona o de donzela, car negú no pot ésser alegre ni de bon ayre si no ama o no à amat. E sí durarà aquesta baylada et aquest deport aytant com yo e vós viurem e més encara, car per aventura qui'y esdevengua, no falirà tro que'l milor chavaler del món e'l pus beyl hi vengua, e per aqueyl falirà e no abans. Verament o sapiats. E sí porta ben raszó que aysí sia, car tot enaysí com és estada comensada per la pus beyla donzela del món, deu finir e romandre per lo milor chavaler del món e per lo pus beyl. Car, sertes, donzela», dix lo clergue, «a mon semblant vós etz la pus beyla donzela del món».

[f. 86^a]

| E cant la donzela entès les [coses que'l cler]gue li ac dites sí's pe[nsà que e]ren falsies, car no's podia ab [alò fer de ne]guna guisza aqueyla obra lo ... per saber d'om del món, e sí promès [al clergue] e li jurà que-s eylla faria a totes a ... si eyl aqueyla cosza podia fer ... albirar, que eylla pogués fer ... manera perquè'n fo enguanada e de[cebuda]. Cant lo clergue viu que eyla'l ... yada s'amor, sí atreví totes ses ... mantinent son encantament se ... iren en la bayla, en tal punt et [en tal hora] que anc puys els chavalers que'l rey Ban b ... metre, no se'n volgren partir per s ... sa requesta, ans romangre[n] en la ba[y]lla ab les] donzeles. E cant lo rey Ban viu [que no] podia partir, ans volien romandre ... obra que son coszí avia feyta, sí's po ...

[f. 86^b]19. Ms. : *joyosza*.

meteys quey leyxàs sa corona, car [en negun] altre loc no la podia mils metre [ne fer ma]yor serveszi, e sí la donà a la donzela [qui en la] cadira ceszia, e sí requerí que la corona fos dona]da al chavaller per qui la bayla romandr[ia e-s eyl] se'n partí, cant viu que alre no podia f[er als seus] chavallers, ans los li convenia a leyxar ... amb eyls e sí se'n anà e tenc sa via [per aqueyla] part on avia volentat d'anar. E a[xí com a]vets hoÿt, féu lo clergue parè[xer] ... | en quer (?) per tot. E cant seyes d'aquesta ... d'una part e d'altre sí'y ... veyls e joves, pobres e richs ... [mera]veyla e sí n'i vengren de [tote]s parts e no se'n pogren partir, ans [los convenc a] romanir per la forsa de l'en[cantament] ... [M]as sapiats verament, sèyer, que yo ... dre en un jorn bé .CL. si ... bayla, e tantes gens hi ven[gren que la] donzela anuyà, e sí preguà el [clergue que] desfés l'encantament e que aqueyl ... bles (?). Et eyl dix que no'u podia fer ... no romandria tro el terme que eyl ... vat. «Doncs vos prec yo», dix la donzela, «[que] ... altre joc fassats ab què nós no pus[cam en]trar a veguades, e sia tal que totz seyls [qui ho veuran] o tenguen a gran meraveyla». E seyl [dix que ho] faria molt volenter. E sí féu mantinent [ab son] encantament un tauler d'escacs [de pedr]es precioszes qui pus valien de mil marcs [d'argen]t, e tots los escacs foren los uns d'aur [e los altr]es d'argent, aysí soptilment feyts que [mera]veyla era de veure. E tant eyl ac [fets] los escacs e'l tauler, sí'ls aportà de[nant la] donzela, e cant ela'ls viu, sí dix que ... a beyla cosza. «Encara, donzela», dix [lo clerg]ue, «hi ha més que vós no'us cuydats, car [no crec] que al món n'aya altre aytals, per què ... [d]onzela, jo'us ho ensenyaré», dix eyl, «... [manti]nent lo tauler et en taula el joc ... que juguàs e que prengué calsques no'l (?) ... »²⁰

20. SOMMER, V, 150: «Quant la damoisele oi chou si le tint tout a mençoigne & quida que on ne le peust faire en nulle maniere si li creanta loiaument que elle feroit chou quil voldroit. & il dist quil ne li demandoit plus. Et maintenant geta son enchantement & atorna tenls lez cheualiers que li roys bans auoit fait aler a la carole quil ni ot celui qui puis sen seust aler. Et aussi fist il des puceles a la damoisele. Et quant li roys uoit que la chose est ensi a certes si dist que sa coronne ne porroit il mie miex emploier que de donner au meilleur cheualier del monde & le plus bel. et le lascia en la caiere pour chou que cil leust par qui li encantemens remandroit. Quant li roys sen ala si remest li clers avec la damoisele dont li ot tous iors ses uolontés ensi comme elle li ot creante. || Quant cil de cest pais en oient parler si commencierent a uenir pour la merueille a ueoir si en y auoit de teuls qui de retourner nauoient pooir ains estoient retenu par la force de lencantement. tant que iou en y ni en vn iour .C. & cinquante qui tout estoient remes. en itele maniere demorerent lez caroles plus de .xiiii. ans grans & meruelleuses. Tant quil anuia moult a la damoisele. Si pria a son ami quil desfeist lencantement. Et il dist quil ne pooit estre desfais deuant le termine quil y auoit mis. Or vous prie iou fist elle si comme vous mames que vous vn autre gieu facies dont ie me puisse esbatre. Et soit fais si soutieument que tout cil qui le verront le tiengnent a meruelles. Et il dist quil seroit fait puis que elle le voloit Lors compassa vns esches dor & dargent lez plus riches & lez plus biaux que nus ueist onques mes. Et fist vn eskequier dune precieuse pierre, qui plus valoit de mil liures. Et quant il ot fet lez eskies. et leskequier. Si lez aporta vn iour apres disner deuant la damoisele. Et li dist uees chi vns eschies en tel maniere comme il doient estre assis quant on en iue. || Lors dist a la damoisele que elle prist lequel que elle voldroit quar il li conuenoit iuer. A qui

«Sapiats», dix eyl, «verament, que tan | bé no sabrets jugar que vós no siats mata sus al corn.» E sí'n sabia aytant la donzela com fembra del món. [f. 86^v b]

E can ceyla entès aquestes paraules sí ac gran desig de veure aquela cosza, e sí s'acostà al tauler et enpens un peszò per assayar a què vendria, e mantinent se'n moc un altre contra'l seu per si meteys, que nuyl om no'y mes la mà. E la donzela lo'n moc un altre, aqueyl que li fo semblant que mils faszia ad empèyer, e mantinent se'n moc un altre contra'l seu. E cant la donzela viu que'ls escacs juguaven per eyls meteys, sí o tenc a gran meraveyla, e sí mes tota sa puya e sa entenció de jugar al mils que poc, com seyla que'y trobà gran plaser; mas tan bé no juguà que'ls escacs qui contra scyls que eyla menava eren, no dixessen escac mat al seu rey sus al corn. E cant eyla viu que'l joc era mat, si o tenc a gran meraveyla e a soptil obra, e sí demanà al clergue si tots seyls qui'n jugarien ne serien mats, aysí com eyla era estada, per molt que'n saubessen. Et eyl dix que no, ans seria un chavaller qui'ls escacs mataria, e no'n seria altre al món, car aqueyl seria aysí soptil que no'n auria som par al món, e sí duraria que'ls escacs jugarien per eyls meteys aytant cant lo chavaller viuria; mas après sa mort, falria, que'ls escacs no jugarien per eyls meteys, ans falria la forsa de l'encantament per la virtut que Déus auria dada en aqueyl chavaller. «Et aysí, sèyer», dix lo prohom a Lansalot, «féu aqueyl clergue aquesta bayla en aquest loc, aysí com vós avets vist per forsa d'encantament e sí rom ...»

PERE BOHIGAS

Institut d'Estudis Catalans.

fait elle en iuerai iou. Ce ne sera pas a uous quar vous nen saues riens enuers moi. Or en iues fait il au mieus que vous onques poes quar ia si bien nen saures iuer que vous nen soies mate en langle.»